

Ekklesia Tilburg - Viering rond schrift en tafel – 18 april 2021

Voorgangers Arthur van Tongeren en Jan Glorius
Lector Margreeth Tijssen
Zang Henk Huisman & Monique Riemens
Piano Erna Melis

“Aan doem en dood voorbij”

OPENING

Onsteken van de Paaskaars

Openingslied: Dit huis is een huis (177-III)

Welkom en inleiding

Goede morgen,
welkom hier, dit uur, bij deze viering van Ekklesia Tilburg.
Voel je thuis in deze gemeenschap van mensen en van de Enige.

Dit huis is een huis waar de deur openstaat... Gelukkig weer wel, denk ik dan.
Want alles wat altijd zo vanzelfsprekend leek is dat sinds een jaar niet meer.
Vier weken geleden ‘consumeerden’ wij onze vieringen nog door het lezen van
via de e-mail rondgestuurde teksten. Thuis – alleen of met enkelen samen.
Wat kan er veel veranderen in een jaar tijd, of sterker nog: binnen een paar weken.
Een week of vijf, zes geleden werd ons gezin getroffen door corona,
en zat ik vanaf 10 maart drie weken in quarantaine.
Een periode waarin mijn moeder viel, haar heup brak en daarmee net het zetje kreeg
dat haar – na een jaar vol pech en ongeluk, inclusief corona – over de rand duwde.
Op 26 maart, de vrijdag voor Palmzondag moest zij zich uiteindelijk gewonnen geven.
De Goede Week en Pasen waren dit jaar dan ook zeer intens en betekenisvol...
Het motto *Aan doem en dood voorbij*, heeft voor mij dan ook zeggingskracht te over.
Het zijn een paar woorden afkomstig uit een lied van Huub Oosterhuis –
die wij straks bij de dienst rond de tafel nog samen zullen uitspreken.
Als motto voor deze viering leken die vijf woorden mij toepasselijk,
zowel voor de lezingen van vandaag als voor onze eigen tijd.
Immers: doem en dood hangen de mens altijd wel op een of andere manier boven het hoofd.
Maar hoe ontkom je eraan? Hoe herpak je je leven? Daarover straks meer.

Maken we het nu eerst even stil.

Stilte

Gebed

Als Gij bestaat
bework ons dan.
Herschep ons hart,
en ons verstand.
Maak ons ontvankelijk
voor uw Naam

DIENST ROND DE SCHRIFT

Zingen: Gij wacht op ons (139-III)

Lezing: Micha 4, 1-5

Eens zal de dag komen dat de berg met de tempel van de Heer rotsvast zal staan, verheven boven de heuvels, hoger dan alle bergen.

Volken zullen daar samenstromen, machtige naties zullen zeggen:

‘Laten we optrekken naar de berg van de Heer, naar de tempel van Jakobs God.

Hij zal ons onderrichten, ons de weg wijzen, en wij zullen zijn paden bewandelen.’

Vanaf de Sion klinkt zijn onderricht, vanuit Jeruzalem spreekt de Heer.

Hij zal rechtspreken tussen machtige volken, over grote en verre naties een oordeel vellen.

Dan zullen zij hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers, en hun speren tot snoeimessen.

Geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk,

geen mens zal meer weten wat oorlog is.

Ieder zal zitten onder zijn wijnrank en onder zijn vijgenboom, door niemand opgeschrikt, want de Heer van de hemelse machten heeft gesproken.

Laat andere volken hun eigen goden volgen –

wij vertrouwen op de naam van de Heer, onze God, voor eeuwig en altijd.

Tussenzang: Hoor mij (10-III)

Lezing: Johannes 21, 15-24

Toen ze gegeten hadden, sprak Jezus Simon Petrus aan:

‘Simon, zoon van Johannes, heb je mij lief, meer dan de anderen hier?’

Petrus antwoordde: ‘Ja Heer, u weet dat ik van u houd.’

Hij zei: ‘Weid mijn lammeren.’

Nog eens vroeg hij: ‘Simon, zoon van Johannes, heb je me lief?’

Hij antwoordde: ‘Ja Heer, u weet dat ik van u houd.’

Hij zei: ‘Hoed mijn schapen’, en voor de derde maal vroeg hij hem:

‘Simon, zoon van Johannes, houd je van me?’

Petrus werd verdrietig omdat hij voor de derde keer vroeg of hij van hem hield.

Hij zei: ‘Heer, u weet alles, u weet toch dat ik van u houd.’

Jezus zei: ‘Weid mijn schapen. Waarachtig, ik verzeker je:

toen je jong was deed je zelf je gordel om en ging je waarheen je wilde,

maar wanneer je oud wordt zal een ander je handen grijpen,

je je gordel omdoen en je brengen waar je niet naartoe wilt.’

Met deze woorden duidde hij aan hoe Petrus zou sterven tot eer van God.

Daarna zei hij: ‘Volg mij.’

Toen Petrus zich omdraaide zag hij dat de leerling van wie Jezus hield hen volgde –

de leerling die zich tijdens de maaltijd naar Jezus toegebogen had

om te vragen wie het was die hem zou verraden.

Toen Petrus hem zag vroeg hij Jezus: ‘En wat gebeurt er met hem, Heer?’

Maar Jezus antwoordde: ‘Het is niet jouw zaak of hij in leven blijft totdat ik kom.’

Het is deze leerling die over dit alles getuigenis aflegt, en het ook heeft opgeschreven.

Wij weten dat zijn getuigenis betrouwbaar is.

Muziek – piano

In de beide lezingen van vandaag horen we hoopvolle, vertrouwensvolle woorden. De profeet Micha gebruikt woorden die wij inmiddels goed kennen, omdat wij ze hier regelmatig zongen (dat we samen zongen, hoe lang lijkt dat alweer geleden...?). Micha dus – zijn naam betekent zoiets als ‘Wie is als God?’ – leeft zo’n 700-750 jaar voor Christus. Hij komt uit een klein dorpje en verloochent zijn afkomst niet: Micha komt op voor de mensen op het platteland die worden uitgebuit door de machthebbers in de steden. Voor hen zijn z’n woorden van hoop dan ook bedoeld. ‘Nu nog zijn jullie gedoemd gebukt te gaan onder de verdrukking van de rijken en machtigen, maar er komen betere tijden. Dan zul je de vrijheid smaken, zittend in de schaduw van je wijnrank en vijgenboom – het zal je goed gaan. Geen onderdrukking of oorlog meer, maar een paradijselijke vrede zal je deel zijn’... of woorden van die strekking. Micha ziet een lichtende toekomst voor zijn mensen, aan alle doem en duister voorbij.

Johannes bericht ons in zijn evangelie over de tijd die Jezus na zijn opstanding nog met de leerlingen doorbrengt. Hij – Jezus dus – is letterlijk zijn doem en dood tegemoet gegaan toen hij optrok naar Jeruzalem. De machthebbers in *zijn* tijd waren niet veel beter dan die ten tijde van Micha. Wie hen aanklaagt en ter verantwoording roept heeft het hard te halen, zoveel is zeker. Zijn smadelijke dood aan het kruis was dan ook onvermijdelijk. De getrouwen die vaak al jaren met hem optrokken bleven geschokt en ontredderd achter. Met de dood van Jezus was hun hoop vervlogen. Hoe nu verder? Op eigen benen konden, durfden zij niet, en bovendien: wie weet wat er met hen zou gebeuren als ze werden herkend en gepakt... misschien geen onterechte angst. Als ze enkele dagen later horen van het lege graf en dat Jezus is opgewekt uit de dood, op onverklaarbare wijze weer leeft, moet dat een nog grotere schok teweeg hebben gebracht. Dit is ongehoord, ongelooflijk: van leven, door de dood heen terug naar leven. Pasen is een kantelpunt, een scharniermoment. De afbeelding op de orde van dienst in de paaswake illustreerde dat mooi: een zwarte boom op een wit vlak, en diezelfde boom vertikaal gespiegeld in vorm en kleur (als een negatief en afdruk van een foto). Wat daarvoor was is niet meer, en alles lijkt in het tegendeel te verkeren. Wat de leerlingen eerst niet begrepen, als Jezus sprak over zijn ophanden zijnde dood en de daarop volgende verheerlijking, is nu werkelijk gebeurd – en is nog steeds ongrijpbaar en onbegrijpelijk naar menselijke begrippen. De gang van Galilea naar Jeruzalem wordt in omgekeerde richting gegaan. En daar verschijnt Jezus – aldus Johannes – ten derde male aan de leerlingen.

In zijn verhaal daarover staat Petrus centraal. Kefas, de Rots, die toen het erop aan kwam tot drie keer toe loochende zijn Heer te kennen. Hij krijgt vandaag als het ware een nieuwe kans – zoals God steeds weer opnieuw begint met Israël, zo schrijft ook Jezus Simon Petrus niet af. Drie keer vraagt Jezus hem ‘Heb je mij lief?’, drie keer bevestigt Petrus dat en krijgt hij de opdracht de schapen te weiden en te hoeden. Petrus is hiermee in ere hersteld en krijgt een belangrijke taak op de schouders gelegd. Het zorgen voor de ‘kudde’, de mensen die de weg van Jezus willen gaan is immers geen kleinigheid. En zeker ook niet ongevaarlijk. Daarop duiden de woorden van Jezus ook. Petrus zal net als zijn meester sterven aan het kruis – zo gaat althans het verhaal – in Rome. Uit eerbied voor Jezus wil hij echter niet op dezelfde wijze sterven en staat zijn kruis omgekeerd. Maar dat is later, nu krijgt hij te horen ‘Volg mij’ en is hij aangesteld als hoeder van de kudde. Dat hij ook dat nog moet leren blijkt uit de laatste verzen die we vandaag hoorden. Petrus maakt zich druk om het feit dat Johannes hen volgt en wordt terechtgewezen door zijn meester. ‘Het is niet jouw zaak’ wordt hem te verstaan gegeven. Petrus zal herder en bloedgetuige zijn, Johannes leraar en woordgetuige. Ieder die Jezus wil volgen heeft zijn of haar eigen weg te gaan. Als je de Thora naleeft, als het ware *gaat* in het voetspoor van Jezus, dan ben je op de goede weg. De ene weg is

niet beter dan de andere, ze zijn verschillend; de opdracht is voor ieder gelijk.

De kracht van de Bijbel ligt voor mij in het feit dat die verhalen van en over mensen vertelt. Ze gaan over jou en mij, ze houden ons een spiegel voor. In de verhalen in de paastijd komt dat sterk naar voren. Alle menselijke trekken – zowel goed als slecht – zijn maar al te herkenbaar. Het gaat over vriendschap en verraad, over belangrijker willen zijn dan de ander, over gezworen eden en verbroken beloftes, over de pijn die je daaraan lijdt en de angst waarin je verder moet leven, over hoe je de moed kunt verliezen en bijkans bezwijkt onder de druk. Het is niet zo moeilijk veel van deze emoties te herkennen in deze tijd, zeker niet nu ons leven zo beheerst wordt door een onvoorspelbaar virus – en een vaccin dat bescherming biedt, maar voor velen als net zo'n grote bedreiging voelt. Veel mensen kennen het laatste jaar maar al te goed de gevoelens van doem en dood, van de beklemmende angst voor verlies van het eigen leven of dat van anderen – geliefden, naasten. Hoe ontkom je daar aan? Zelfs Jezus aan het kruis riep 'God, waarom heb je mij verlaten?' Een schreeuw van angst dat zelfs God hem in de steek liet: 'Hoor mij, wees niet doodse stilte!' Herkenbaar zo'n wanhoopskreet... Maar als het daarna stil blijft, wat dan? Hopelijk zijn er dan mensen die naar je omzien, die zich om je bekommeren. Mensen die je nabij blijven met woorden van bemoediging, met handen vol liefde. Die met je mee-leven en een stukje met je oplopen als het even moeilijk gaat. Die je een tweede, derde, of weet-ik-hoeveelste kans geven om weer op te krabbelen en jezelf te hervinden. Mensen die je optillen en dragen als dat nodig is, die je weer héél maken. Mensen zoals Jezus. Mensen zoals wij. Dat wij zo mens mogen zijn voor elkaar... Dan mogen we hopen en ervaren dat God ons nabij is en blijft. Dan mogen we geloven dat we altijd een nieuwe kans krijgen. Dan mogen we erop vertrouwen dat Gods liefde oneindig is en ons altijd omgeeft, wat er ook gebeurt. Dat het zo mag zijn.

(Arthur van Tongeren, 18 april 2021)

Lied: Wees hier aanwezig **(51-III)**

Mededelingen, collecte

DIENST ROND DE TAFEL

Klaarmaken van de tafel
Uitnodiging – stilte

Gebed met intenties

Tafelgebed **gesproken:** Totdat hij komt (zie 212-III)
zonder herhalingen: *koor* = **voorganger**, *solo* = **allen**

Brood en wijn

SLOT

Voorbede **acclamatie gesproken door allen**

Enige, liefdevolle God,
luister naar ons als wij tot u bidden:

voor wie leven in schaduw van ziekte of dood,
die zich angstig voelen en godverlaten,

geef ze hoop en kracht tot leven.

U bidden wij:

Kom met kracht van liefde. Kyrie eleison.

voor wie zich met hart en ziel inzetten voor anderen:

mantelzorgers, artsen, verpleegkundigen,

geef ze kracht om het vol te houden.

U bidden wij:

Kom met kracht van liefde. Kyrie eleison.

voor wie zich bekommeren om hun naasten

die oog hebben voor de vreemden, de kwetsbaren,

geef ze uw kracht tot liefde.

U bidden wij:

Kom met kracht van liefde. Kyrie eleison.

voor ons hier bijeen dit uur

die zich laten inspireren door uw woord,

geef dat wij zorgzaam zijn voor elkaar

en ons met hart en ziel inzetten voor uw rijk van vrede.

U bidden wij:

Kom met kracht van liefde. Kyrie eleison.

Hoor ons.

Wees niet doodse stilte...

zending en zegen (uit: *Book of Common Prayer*, 1928)

Ga de wereld in in vrede;

heb goede moed;

houd vast aan het goede;

vergeld niemand kwaad met kwaad;

versterk de zwakken;

steun de behoeftigen;

troost de bedroefden;

houd ieder mens in ere;

dien en eer de Eeuwige,

en verheug u in de kracht van de Heilige Geest.

En de zegen van de almachtige God,

die is: Vader, Zoon en Heilige Geest,

zal met je zijn voor nu en altijd.

Amen.

Slotlied:

Gehoord van mensen

(310-III)